

УДК 81'243:378.147.091.33-028.16

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.1.33>

PEER-TO-PEER SPEECH PRACTICE: КОЛИ СТУДЕНТИ СТАЮТЬ ВИКЛАДАЧАМИ ОДНЕ ДЛЯ ОДНОГО

PEER-TO-PEER SPEECH PRACTICE: WHEN STUDENTS BECOME TEACHERS TO EACH OTHER

Консва М.З.,*orcid.org/0000-0003-1395-9838**старший викладач кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна***Кузнєцова О.В.,***orcid.org/0000-0003-0098-1067**кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна***Вакуленко А.І.,***orcid.org/0000-0001-7829-7236**викладач кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*

У статті розглянуто ефективність застосування методики реєр-to-реєр (P2P) мовної практики у вивченні іноземних мов, зокрема розвитку навичок усного мовлення.

Зазначено, що традиційні методи навчання іноземним мовам не завжди забезпечують достатній рівень мовної активності студентів, оскільки зосереджуються на викладацькій моделі, у якій студент залишається пасивним споживачем знань. У цьому контексті метод P2P пропонує альтернативну парадигму – студент стає активним учасником навчального процесу, виконуючи водночас ролі мовця, слухача, фасилітатора та навіть наставника.

На основі аналізу сучасних досліджень і практичних прикладів з українських університетів обґрунтовано переваги P2P підходу, серед яких – зниження мовного бар'єру, підвищення впевненості, розвиток комунікативних і лідерських навичок, а також індивідуалізація темпів навчання.

Розглянуто приклади впровадження P2P практик у провідних українських вишах – Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Львівському університеті, Харківському університеті імені В.Н. Каразіна та на платформі Lingva Skills.

Акцентовується увага на необхідності методичного супроводу для забезпечення ефективного зворотного зв'язку між студентами та формування сприятливого навчального середовища. Вказано також на потенційні труднощі, зокрема нерівномірність участі, низький рівень викладацької підготовки студентів і соціально-культурні бар'єри.

У підсумку зроблено висновок, що реєр-to-реєр мовна практика є перспективним напрямом розвитку мовної освіти, який дозволяє підвищити ефективність навчального процесу, стимулювати активність студентів та сприяти формуванню більш автономного, гнучкого та результативного підходу до вивчення мов.

Ключові слова: реєр-to-реєр навчання, мовна практика, усне мовлення, студентська взаємодія, комунікативні навички, самостійне навчання, освітні інновації, мовний бар'єр, зворотний зв'язок, інтерактивне навчання.

The article examines the effectiveness of using peer-to-peer (P2P) language practice in learning foreign languages, in particular the development of oral skills.

It is noted that traditional methods of teaching foreign languages do not always provide a sufficient level of language activity of students, as they focus on the teaching model, in which the student remains a passive consumer of knowledge. In this context, the P2P method offers an alternative paradigm – the student becomes an active participant in the learning process, simultaneously performing the roles of speaker, listener, facilitator and even mentor.

Based on the analysis of modern research and practical examples from Ukrainian universities, the advantages of the P2P approach are substantiated, including reducing the language barrier, increasing confidence, developing communicative, collaborative and leadership skills, as well as individualizing the pace of learning.

Examples of the implementation of P2P practices in leading Ukrainian universities are considered – Taras Shevchenko National University of Kyiv, Lviv University, V.N. Karazin Kharkiv University and on the Lingva Skills platform.

The emphasis is on the need for methodological support to ensure effective feedback between students and the formation of a favorable learning environment. Potential difficulties are also indicated, in particular, uneven participation, low level of teaching training of students and socio-cultural barriers.

As a result, it is concluded that peer-to-peer language practice is a promising direction in the development of language education, which allows to increase the efficiency of the educational process, stimulate student activity and contribute to the formation of a more autonomous, flexible and effective approach to language learning.

Key words: peer-to-peer learning, language practice, oral communication, student interaction, communication skills, independent learning, educational innovations, language barrier, feedback, interactive learning.

Постановка проблеми. У традиційних підходах до викладання іноземних мов студенти здебільшого виступають як пасивні споживачі знань, а основна роль у навчальному процесі належить викладачу. Такий формат обмежує можливості для активної мовної практики, знижує мотивацію студентів та не завжди враховує індивідуальні потреби та темпи навчання. Особливо це стосується практики усного мовлення, яка часто залишається недостатньо реалізованою в межах аудиторного часу.

У відповідь на ці виклики набирає популярності підхід *peer-to-peer* (P2P), в якому студенти самостійно організовують мовну практику, взаємодіючи один з одним у ролі співрозмовників, фасилітаторів або навіть менторів. Така форма взаємного навчання дозволяє створити більш динамічне, гнучке та інклюзивне середовище для розвитку мовних навичок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концепція *peer-to-peer* (P2P) навчання, в рамках якого студенти активно залучаються до процесу викладання одне для одного, привертає увагу науковців і практиків в галузі педагогіки, лінгвістики та мовного навчання. Останні дослідження підтверджують, що така взаємодія може значно покращити мовні навички, а також розвинути соціально-когнітивні аспекти навчання [1].

Останні дослідження показують, що участь студентів у мовній практиці одне з одним позитивно впливає на їхні комунікативні навички. Студенти, які займаються мовною практикою з однолітками, зазвичай досягають кращих результатів у порівнянні з тими, хто займається лише з викладачем. Така форма навчання дозволяє знизити рівень стресу, що часто виникає при спілкуванні з носіями мови, і підвищує впевненість у собі.

Метод P2P стимулює більш активну участь студентів у навчальному процесі, сприяє формуванню комунікативних та співпрацйних навичок, а також покращує міжособистісні відносини між учасниками.

Студентам, які виконують роль викладачів для своїх однолітків, вдається краще зрозуміти матеріал, оскільки вони змушені пояснювати складні поняття іншому.

Одним із важливих аспектів для ефективного впровадження P2P практик є організаційна структура та використання сучасних технологій. Онлайн платформи, які підтримують взаємодію студентів (наприклад, через відеоконференції або чати), можуть значно покращити результативність P2P практик. Зокрема, можливість повторного

доступу до матеріалів і записів занять дозволяє студентам самостійно коригувати свої помилки, а також краще засвоювати мовний матеріал.

Незважаючи на численні переваги, P2P практика також має свої обмеження. Основними проблемами, з якими стикаються студенти під час організації *peer-to-peer* навчання, є недостатній рівень мотивації та нерівномірна активність учасників. Деякі студенти можуть відчувати труднощі у ролі викладача, особливо якщо їхні мовні навички ще не достатньо розвинені. Крім того, соціальні бар'єри, такі як мовний або культурний різновид, можуть ускладнювати ефективну взаємодію [7].

Метод P2P здобуває популярність через його здатність підтримувати активне навчання і залучати студентів до самостійного вирішення проблем.

P2P практики можуть бути особливо ефективними у середовищі університетів, де студенти часто шукають додаткові можливості для практики та розвитку комунікативних навичок поза межами традиційних лекцій.

Є значний інтерес до P2P підходу в мовному навчанні, але й показує необхідність подальших досліджень для вирішення існуючих проблем і перешкод.

Впровадження таких практик вимагає ретельної підготовки як викладачів, так і студентів, а також адаптації інструментів і методик для кожної конкретної освітньої ситуації.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення ефективності методики *peer-to-peer* (P2P) практики усного мовлення, де студенти виступають викладачами одне для одного.

Виклад основного матеріалу. Існує багато способів створити можливості для спільного навчання. Прохання до студентів перевірити відповіді на вправу в парах – це класичний приклад того, коли це може відбуватися природним чином, оскільки студенти обговорюють, хто з них має правильну відповідь, і пояснюють чому, наприклад: «У цьому реченні не може бути теперішнього доконаного часу, тому що є конкретне посилення на минулий час».

Хоча багато викладачів та студентів можуть розглядати цей етап як досить механічну формальність і навіть спосіб трохи продовжити урок, він має справжню цінність, і викладачі повинні заохочувати пари й ставитися до цього як до серйозного кроку на шляху до навчання.

Насправді, будь-яка взаємодія, якою б короткою вона не була, де студенти спілкуються ціловою мовою, пропонує можливості засвоїти нові слова та структури один від одного або подумати над вимовою [6].

У сучасному освітньому процесі все частіше виникають інноваційні підходи до навчання, де важливу роль відіграють інтерактивні методи. Одним з таких підходів є практики peer-to-peer, що передбачають взаємне навчання серед студентів, де вони можуть виступати не лише як студенти, але й як викладачі для своїх однокурсників. Зокрема, вивчення іноземних мов через peer-to-peer взаємодію набуває все більшої популярності, оскільки це дозволяє студентам краще освоювати мовні навички через практичне застосування.

Концепція peer-to-peer навчання заснована на взаємодії між рівними. Студенти, обмінюючись досвідом, можуть взаємно підтримувати один одного, обговорюючи та коригуючи свої помилки. Така практика дає можливість не лише отримати нові знання, але й розвивати навички критичного мислення та рефлексії. Ключовим аспектом цього підходу є відсутність формальної дистанції між учасниками, що сприяє розвитку відкритості і довіри в групі.

Одним із основних напрямків peer-to-peer практик є мовне спілкування. Коли студенти взаємодіють безпосередньо один з одним, вони мають можливість активно застосовувати вивчені слова та фрази, без страху зробити помилку. Водночас, надаючи один одному зворотний зв'язок, студенти можуть обговорювати граматичні та лексичні труднощі, що виникають, і допомагати одне одному знаходити правильні рішення.

Такі практики дозволяють значно покращити навички говоріння та слухання, а також дають студентам можливість самостійно визначати власний темп навчання. Вони можуть вибирати теми, що цікавлять кожного учасника, зокрема актуальні питання з повсякденного життя, що допомагає зберігати високу мотивацію. Крім того, студенти часто стикаються з тим, що вивчення іноземної мови на курсах чи з викладачами зосереджується переважно на академічних аспектах, в той час як взаємне навчання дозволяє заглибитися у реальний мовний контекст.

Peer-to-peer (P2P) навчання вважається одним із найефективніших методів для розвитку мовних навичок, оскільки воно залучає студентів до активної взаємодії і дає можливість постійно практикуватися в реальних мовних ситуаціях. Водночас важливо оцінити, наскільки активно студенти взаємодіють під час таких практик і як це впливає на їхній рівень мовлення, зокрема на вимову, граматику, лексику і інтонацію.

P2P практика є високоефективним інструментом для розвитку мовних навичок, оскільки

вона дозволяє студентам активно використовувати мову в реальних ситуаціях. Вона особливо корисна для розвитку вимови, граматики, лексики та інтонації, оскільки стимулює студентів до постійної практики і надає можливість отримувати зворотний зв'язок в реальному часі. Однак для досягнення максимальної ефективності важливо забезпечити належний рівень підготовки учасників, щоб зворотний зв'язок був коректним і конструктивним. В цілому, P2P практики є важливим компонентом сучасних методів навчання, що допомагає студентам досягати високих результатів у мовному розвитку.

Практики peer-to-peer також стимулюють розвиток соціальних навичок. Залучення студентів до ролі викладача або коуча допомагає їм не лише вдосконалювати власні навички, але й розвивати лідерські якості. Таке навчання створює сприятливу атмосферу для обміну думками і досвідом, що є важливим чинником у розвитку критичного мислення та аналітичних здібностей.

Використання таких методів значно підвищує рівень самооцінки учасників. Коли студент отримує зворотний зв'язок від своїх однокурсників, він відчуває більшу відповідальність за своє навчання. Це стає мотивацією для постійного самовдосконалення, а також сприяє розвитку відчуття впевненості у своїх силах.

У контексті України практичні аспекти peer-to-peer мовної практики вже активно реалізуються в різних навчальних закладах. Наприклад, у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка [3] діє студентський мовний клуб, де студенти спеціальностей «філологія» та «переклад» організовують неформальні зустрічі англійською мовою. У цих зустрічах кожного разу один зі студентів готує коротку презентацію, після чого відбувається обговорення, рольові ігри або дискусії. Ця ініціатива не лише дає змогу студентам покращити розмовну англійську, а й відчувати себе у ролі наставника чи фасилітатора.

У Львівському національному університеті імені Івана Франка студенти створили власну ініціативу під назвою English Peer Talks, яка проводиться у форматі щотижневих зустрічей [4]. Тут учасники діляться на пари або малі групи, і кожен має змогу як говорити, так і слухати. Така практика дозволяє рівномірно розподіляти мовне навантаження, а також формує культуру взаємоповаги та підтримки. Учасники проєкту стверджують, що завдяки цим зустрічам змогли подолати мовний бар'єр швидше, ніж під час традиційних занять.

Ще один приклад – волонтерська платформа Lingva Skills, що працює за підтримки державних і міжнародних організацій. Хоча платформа в основному функціонує онлайн, вона має елементи peer-to-peer навчання: учасники проходять курс самостійно, а потім можуть долучатися до розмовних клубів, які модеруються студентами-волонтерами. Вони не є професійними викладачами, але проходять коротке навчання щодо організації мовної практики. Такий формат особливо популярний серед студентів регіональних вишів, де бракує носіїв мови [2].

У Харкові, в Національному університеті імені В.Н. Каразіна, було реалізовано проєкт Talk to Learn, який полягав у тому, що старшокурсники проводили розмовні сесії для першокурсників. Тематизувалися – відпростих щоденних ситуацій до дискусій про актуальні події. Старші студенти не лише допомагали з вимовою та словником, а й навчали комунікативним стратегіям, які вони самі опанували раніше. Це створювало атмосферу рівного партнерства та передання досвіду [5].

Однак, застосування peer-to-peer практик також має певні виклики. Оскільки студенти не завжди мають достатньо досвіду у викладанні та навчанні, може виникнути ситуація, коли зворотний зв'язок не є достатньо конструктивним або чітким. Тому важливо мати чіткі інструкції для студентів щодо того, як правильно надавати зворотний зв'язок, а також певні критерії для оцінки мовних навичок.

Перевагою таких методів є їхня гнучкість. Студенти можуть організовувати свої заняття у зручний для них час, а також адаптувати навчальний процес під свої особисті потреби. Крім того, це допомагає знизити навантаження на викладачів, оскільки студенти беруть на себе частину навчальної роботи, створюючи таким чином більш ефективну та демократичну модель навчання.

Мовні курси, що використовують peer-to-peer підхід, часто орієнтовані на реальне застосування мови у різних ситуаціях: від ділових зустрічей до неформальних бесід. У таких курсах студенти можуть розвивати мовні навички в умовах, максимально наближених до реальних, що дозволяє їм почуватися впевнено у будь-яких комунікативних ситуаціях [7].

Peer-to-peer (P2P) практика доводить свою ефективність у низці конкретних навчальних ситуацій, де традиційні методи можуть бути менш результативними.

Peer-to-peer практика особливо ефективна у випадках, коли:

- потрібно подолати страх говорити;

- важливо стимулювати мотивацію й залучення;
- є потреба в інтенсивній мовній практиці;
- необхідно формувати навички самостійного навчання;

- навчальний процес має бути адаптований до інтересів і рівня студентів;

- традиційні методи не забезпечують достатньої мовної практики.

У таких випадках P2P практика не лише доповнює, а й перевершує традиційні методи, роблячи навчання більш результативним, гнучким і мотивуючим [7].

Таким чином, peer-to-peer навчання є потужним інструментом для розвитку мовних навичок, що дозволяє не лише покращувати рівень володіння мовою, але й сприяє розвитку соціальних навичок та лідерських якостей у студентів.

Взаємне навчання створює атмосферу підтримки та взаємодопомоги, що є ключовим аспектом для успішного вивчення мови. Зважаючи на його численні переваги, цей підхід може стати важливим елементом у навчальних програмах вищих навчальних закладів, сприяючи не лише глибшому засвоєнню матеріалу, але й розвитку студентів як активних учасників навчального процесу.

Висновки. У процесі вивчення теми Peer-to-peer Speech Practice можна виділити кілька важливих аспектів, які підтверджують ефективність цього підходу в освіті, зокрема в контексті мовного навчання. Peer-to-peer навчання виступає потужним інструментом для розвитку комунікативних навичок, дозволяючи студентам не лише отримувати зворотний зв'язок від однокурсників, а й активно взаємодіяти один з одним у процесі навчання. Це створює умови для більш глибокого засвоєння матеріалу, оскільки мовна практика відбувається в реальних умовах, що наближають процес до практичного використання мови в повсякденних ситуаціях.

Отже, можна зробити висновок, що peer-to-peer мовна практика є не лише інноваційним, але й дуже ефективним інструментом для розвитку мовних навичок. Вона сприяє активному залученню студентів у навчальний процес, підвищує їхню мотивацію до самовдосконалення та дозволяє розвивати важливі соціальні та комунікативні навички. Усі ці фактори роблять peer-to-peer підхід важливим елементом сучасної освітньої моделі, який може бути успішно впроваджений як в Україні, так і в інших країнах для досягнення високих результатів у вивченні іноземних мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Баніт, Ольга Василівна. Peer-to-peer: from teaching method to educational technology. *Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній заклад середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти*. № 2. 2022. с. 264-268.
2. Волонтерська платформа Lingva Skills. URL: <https://lingva.ua/> (дата звернення: 17.09.2025)
3. КНУ імені Тараса Шевченка. URL: <https://knu.ua/> (дата звернення: 13.09.2025)
4. Львівський національний університет імені Івана Франка. URL: <https://lnu.edu.ua/> (дата звернення: 17.09.2025)
5. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. URL: <https://karazin.ua/> (дата звернення: 13.09.2025)
6. Hirschman Stephanie. Peer teaching: It's magic when it happens. URL: <https://www.linguahouse.com/blog/post/peer-teaching-its-magic-when-it-happens> (дата звернення: 13.09.2025)
7. Khalymon, I., Larina, T., & Smelianska, V. (2025). Foreign Language Learning Practices and Attitudes among Ukrainian University Students. *Pedagogical Discourse*, (37), 99-109.

Дата першого надходження рукопису до видання: 24.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 30.10.2025

Дата публікації: 28.11.2025